

LAUSUNTO

Eduskunta
Hallintovaliokunta

26.11.2025

viite: Valtioneuvoston kirjelmä U 54/2025 vp eduskunnalle

KESKI-POHJANMAAN LIITON LAUSUNTO VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄÄN EUROOPAN KOMISSION EHDOTUKSESTA EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUKSEKSI UNIONIN TURVAPAikka-, MAAHANMUUTTO- JA KOTOUTTAMISTUEN VAHVISTAMISESTA VUOSIKSI 2028–2034, EHDOTUKSESTA EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUKSEKSI SCHENGEN-ALUETTA, EUROOPAN YHDENNETTYÄ RAJATURVALLISUUTTA JA YHTEISTÄ VIISUMIPOLITIikkaA KOSKEVAN UNIONIN TUEN VAHVISTAMISESTA VUOSIKSI 2028–2034 SEKÄ EHDOTUKSESTA EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUKSEKSI SISÄISTÄ TURVALLISUUTTA KOSKEVAN UNIONIN TUEN VAHVISTAMISESTA VUOSIKSI 2028-2034.

1. Lähtökohta

Euroopan komissio antoi 16.7.2025 seuraavat ehdotukset: 1) ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi unionin turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamistuen vahvistamisesta vuosiksi 2028–2034, COM(2025) 540 final (jatkossa AMI-ehdotus); 2) ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Schengen-alueella, Euroopan yhdennettyä rajaturvallisuutta ja yhteistä viisumipolitiikkaa koskevan unionin tuen vahvistamisesta vuosiksi 2028–2034, COM(2025) 541 final (jatkossa BMV-ehdotus); 3) ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi sisäistä turvallisuutta koskevan unionin tuen vahvistamisesta vuosiksi 2028-2034, COM(2025) 542 final (jatkossa IS-ehdotus)

Asetusehdotukset ja niihin liittyvä luonnos valtioneuvoston kirjelmäksi on käsitelty EU-asoiden komitean alaisessa maahanmuutto-, turvapaikka- ja kotouttamisasiat -jaoston (Jaosto 6) ja oikeus- ja sisäasiat -jaoston (Jaosto 7) yhteisessä kokouksessa 22.10.2025. Ehdotuksia on käsitelty myös MFF-johtoryhmässä 28.10.2025. Asetusehdotukset ja niihin liittyvä luonnos valtioneuvoston kirjelmäksi on käsitelty EU-ministerivaliokunnassa 7.11.2025. MFF-kokonaisuudesta valtioneuvosto on aiemmin antanut E-selvityksen E 73/2025 vp 19.9.2025.

Tässä lausunnossa esitetään Keski-Pohjanmaan liiton näkemys valtioneuvoston kirjelmään (U 54/2025 vp), jossa valtioneuvosto on täydentänyt kantojaan.

2. Unionin tuki turvapaikka-asioihin, maahanmuuttoon ja kotouttamiseen (AMI-ehdotus)

Asetusehdotuksen pyrkimyksenä on vahvistaa unionin turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamispolitiikkaan kohdistuvan rahoitustuen tavoitteet ja

Rantakatu 14, 67100 Kokkola
Strandgatan 14, 67100 Karleby
+358 40 160 5700
<https://keski-pohjanmaa.fi/>

rahoitus ajalle 1.1.2028– 31.12.2034. Asetusehdotuksen kantavana ajatuksena on mm. komission poliittisissa suuntaviivoissa vuosiksi 2024–2029 korostetun mukaisesti, että muuttoliike on eurooppalainen haaste, johon on vastattava eurooppalaisella ratkaisulla.

Valtioneuvosto korostaa tarvetta huomioida muuttunut geopoliittinen tilanne, laajamittainen maahantulo ja muuttoliikkeen käyttäminen aseena muuttoliikkeen ja turvapaikka-asioiden hallinnassa. Lisäksi valtioneuvosto toteaa muun muassa, että asetusehdotuksen tavoitteisiin sisällytettäisiin laillisen maahanmuuton hallinnan kehittäminen jäsenvaltioiden määrittämien tarpeiden mukaisesti, osaamisen tarkoituksenmukainen saatavuus ja kansalliset tarpeet huomioiden. Valtioneuvosto on todennut aiemmin E-kirjeessä E 73/2025 vp, että Suomelle on keskeistä varmistaa, että komission ehdotuksessaan Suomelle esittämä rahoitusosuus sisäasioiden rahastoihin turvataan ja että sen toimeenpano olisi joustavaa ja raja-alueiden elinvoimaa tukevaa.

Keski-Pohjanmaan liitto toteaa, että Suomelle osoitetussa saannossa rajaturvallisuus, maahanmuutto ja sisäinen turvallisuus on saamassa 1 miljardin euron kohdennuksen. Kansallisen turvallisuuden edistäminen on koko maan asiaa, ei vain Itärajaan rajoittuvien maakuntien ja kuntien tehtävä. Kaikki Manner-Suomen kunnat ovat vastuussa paikallisista kokonaisturvallisuutta ja kriisinkestävyyttä edistävien toimien toimeenpanosta. Kunnille tulee kyetä luomaan kyvykyys edistää siviiliyhteiskunnan varautumista, valmius sietää ja vastata eri yhteiskunnan häiriötilanteiden luomiin haitallisiin vaikutuksiin ja edistää Suomen kokonaisturvallisuutta ylläpitäviä toimia. Tähän tarvitaan tukea rajaturvallisuuden, maahanmuuton ja sisäisen turvallisuuden rahoituskokonaisuudesta.

3. Schengen-aluetta, Euroopan yhdenmukista rajaturvallisuutta ja yhteistä viisumipolitiikkaa koskeva unionin tuki (BMV-ehdotus)

Asetusehdotuksen tarkoituksena on vahvistaa Euroopan yhdenmukista rajaturvallisuutta ja eurooppalaista viisumipolitiikkaa koskevan unionin rahoitustuen tavoitteet ja rahoitus ajalle 1.1.2028-31.12.2034. Unionin tuella edistettäisiin Schengen-alueen toimintaa, rajaturvallisuuden tehokasta ylläpitämistä ulkorajoilla ja viisumipolitiikan tehokkuutta muun muassa tukemalla muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen täytäntöönpanoa, vahvistamista ja kehittämistä sekä sisäisen turvallisuuden korkeaa tasoa unionissa ilman minkäänlaisia, sisärajoja ylittäville henkilöille tehtäviä tarkastuksia (artikla 1).

Valtioneuvosto katsoo muun muassa, että vakavissa rajaturvallisuustilanteissa tuki tulisi voida suunnata erityisesti ulkorajojen suojaamiseen, turvallisuussuhkien torjumiseen, laaja-alaiseen vaikuttamiseen vastaamiseen ja edelleen liikumisen estämiseen vaarantamatta vapaan liikkuvuuden aluetta. Lisäksi kirjelmässä nostetaan esille, että unionin tuki yhteiselle viisumipolitiikalle edistää kilpailukykyä, liiketoimintaa ja sujuvaa laillista matkustamista.

Keski-Pohjanmaan liitto kannattaa valtioneuvoston näkemystä yhteisen viisumipolitiikan huomioimisesta alueiden kilpailukykyyn ja liiketoiminnan edistämisessä. Keski-Pohjanmaan liitto korostaa toimivaa, turvallisuusuhat huomioivaa

ja pitkäjänteistä viisumipolitiikkaa alueellisen kilpailukyvyn edistämiseksi: esimerkiksi alueelliset teolliset investointiprosessit, jotka keskittyvät myös kriittisiin mineraaleihin, kestävät vuosia, ja toimivalla viisumipolitiikalla voidaan varmistaa riittävän ja osaavan työvoiman saatavuus vuosia kestävien teollisten investointiprosessien kaikissa vaiheissa.

4. Unionin tuki sisäiselle turvallisuudelle (IS-ehdotus)

Asetusehdotuksen tarkoituksena on vahvistaa sisäistä turvallisuutta koskevan unionin rahoitustuen tavoitteet ja rahoitus ajalle 1.1.2028-31.12.2034. Tuen avulla olisi tarkoitus varmistaa sisäisen turvallisuuden korkea taso puuttamalla keskeisiin turvallisuushyönteisiin, erityisesti ehkäistä ja torjua vakavaa ja järjestäytyntä rikollisuutta, johon sisältyvät muun 8 muassa terrorismi, väkivaltaiset ääriiikheet ja kyberrikollisuus, sekä hybridiuhkia ja muita vihamielisiä tekoja.

Keski-Pohjanmaan liitto kannattaa valtioneuvoston myönteisenä pitämää kantaa, että ehdotuksessa näkyy kuluva rahoituskauden edelleen relevanttien tavoitteiden lisäksi uusia Suomelle tärkeitä sisältöjä, kuten maahantulon välineellistäminen ja merelliset uhat. On myös hyvä, että ehdotuksessa mainitaan erikseen rajat ylittävät energiayhdysjohdot, viestintäkaapelit ja toimitusketjujen häiriöt sekä ulkomainen tiedonmanipulointi.

Merellisten uhkien huomioiminen rahoituskauden sisällöissä on tärkeää. Niitä arvioitaessa keskeistä on huomioida meriliikenteen, satamien ja niihin liittyvien toimitusketjujen kriittinen asema Suomen ulkomaankaupassa. Esimerkiksi Keski-Pohjanmaalla suurin osa viennistä (89 prosenttia BKT:stä/asukas) on meriteihin ja satamiin tukeutuvaa vientikauppaa.

Rahoituskauden tavoitteisiin tulee kirjata selkeästi myös laajempi näkökulma, jossa meriuhkia tarkasteltaessa huomioidaan meriliikenteen ohella myös satamien kaksoiskäyttöisyyden iso merkitys sekä ns. takamaiden logistiikka, jolla tarkoitetaan satamista edelleen sisämaahan ulottuvia liikenneväyliä ja liittymiä. Esimerkiksi Länsi- ja Itä-Suomi -suuntainen liikenneinfrastruktura on keskeinen kehitettäessä meriteihin tukeutuvaa Suomen sotilaallisen voiman projisointikykyä.

Keski-Pohjanmaan liitto

Jyrki Kaiponen
Maakuntahohtaja

Jari Väänänen
Suunnittelujohtaja

SIGNATURES

ALLEKIRJOITUKSET

UNDERSKRIFTER

SIGNATURER

UNDERSKRIFTER

This documents contains 3 pages before this page
Dokumentet inneholder 3 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 3 sivua ennen tätä sivua
Dette dokument indeholder 3 sider før denne side

Detta dokument innehåller 3 sidor före denna sida

authority to sign
representative
custodial

asemavaltuus
nimenkirjoitusoikeus
huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt
firmateckningsrätt
förvaltare

autoritet til å signere
representant
foresatte/verge

myndighed til at underskrive
repræsentant
frihedsberøvende